

MAGYAR MÚZSA

Virgilius IV. Könyve 522dik Versétől fogva.

* * *

Ejj vala, 's nyugtatván el - bádgyatt testeket édes
Almakat alvának, zugástól tengerek, erdők
El - szünvén; mikor a' le - hanyatlo tfillagok, égnek
Uttya' felén járnak 's el - tündesfedett az egész hely.
Apro, nagyobb barmok, tollakkal czifra madárcák,
Mellyek tós helyeken, vagy mellyek durva tövisses
Gidálakon laknak, szemeik' álmra botsátván,
Nappali gondjóktól ejfél idejére pihentek.

Tfak *Dido* nem - hunyta szemét, nints álma szegénynek
Nem - vehet egy mák szem nyugodalmat: küszködik ébren
Gondja tloportozván: éled - fel benne megintion
A' kinzo szerelem: nő 's hánykodik a' harag egygyütt,
Mint a' bus tenger: 's ezeket forgattya magába:

Oh! de mihez fognék? avagy ily szégyenbe maradván,
Majd le - süttöt fövel vólt Kérőimre szoruljak,
Kiknek üres választ, 's kofarat már annyiszor adtam?
Mennyek e hát inkább a' *Trojai*aknak utánna
Merre szerentse vezet: 's mi szerént jól - tenni kívántam,
Töllek jót magam - is jó - tétel helyibe várjak?
Fel - teszem, hogy mennék: kérdés, de ki venne - fel engem?
A' ki tífot üzött egyszer, nem - üzetne e rajtam
Májszor - is? Ah! nem - tudja veszett fejed ennyire, nem még,
Laomedon rofsz népe mit ér, 's hogy kell neki hinni?
Ofztán? annyi sereg közt én egy puszta fejemre
Mennék; vagy hogy egész népemnek fegyvere közt e?
'S a' kiket egyszer alig tudtam ki - venni *Tirusból*,
Ujjra fel - ültettvén vinném tengerre? De százszor

)(

Halj-

Halj - meg előbb; mit is érdemlelész, mit vársz te magadra?
Háríts - el minden gyötrelmet fegyvered által.

Oh! Néném, te hozál rám ennyi bánatot! oh! bár
Sírásomra ne - nélsz, és így ki ne - télsz vala tárgyul!
Nem - lehetett inkább férj nélkül, 's ennyi gyalázat
Nélkül el - lennem, magam ily gondokra nem - adván,
'S mint magam el szántam vala, holtig gyászba maradnom?

Szive' keservéből ilyen panaszokra fakadt - ki.
Egygyík hajo végén *Enéás* tsendesen alvék
Dolgait utra kelő szándékkal rendibe szedvén.
Itt álmába megint im' az Isten előbbeni formán
Meg - jelenik, 's az előbbi szaván ujjonnan így inti:
(Önnön *Merkúrius* szeme, szája, tekintete; 's olyan
Sárga hajat mutat, és olyan deli termetet éppen)

Alhatol ily kétséges időn, *Vénus'* fia! nem ládd'
Mi nem - várta gonosz környékez téged' ezentul,
Esztelen! a' kellő szél lengedezésre fe - hajtasz?
Ama' tsalárdságot forral; mindenre magát el -
Szánta; haragjábann ide kap 's tova, nints esze helyén.
Menny a' merre mehettz, mig időt, mig benne modot láttz!

Mindjárt annyi hajo jön, annyi faklya körül - bé
Tállámlik - meg, egész part lángba hevülni fog; itten
Hogyha tovább kéfel, 's a' hajnal tégedet itt lep.
Nosza siess, kelj utra, ne - hidj! mert álnok az aszszony'
Dolga; 's ezen szokkal felhök' árnyékiba tünt - el.
Hirtelen e' képtől ijjedtibe fel - szökik, álmát
Hagyván *Enéás*; társit zaklattya megintlen.

Talpra hamar! keljünk evezőkre, hajóra, botsáffuk
Szelre vitorlánkat! másodsor - is a' Követ égből
jött - ide mi hozzánk, és újra - sietteti, mennyünk
Innen el Im' követünk, szent Isten! akárki vagy, önkéat
'Tégedet, engedvén te parantsolatodnak örömmel.

Oh! ide mellénk alj fegedelmül, 's jobbra vezérelj
Boldog tsillag után! E' szokkal rántya hüvelyből
Villámlo kardját, 's kötelekről mettzi hajóit.

Mindnyájan neki buzdulnak, kapdosni, rohanni
Kezdvén egyszeribenn; a' parttól válnak azonban,
'S a' tenger' színét el - fogják; hánya lapáttát
A' révész: a' víz fodrása fejerlik utánnok,
'S ormot hágy nyomokonn. És már a' földeket, újjabb
Hajnal emelkedvén, kezdé jártatni - meg első
Fényivel, ott - hagyván rósa - szin párnájiba *Tithont*.

A' gond - fogta Kírálynénak már ablaki nyíltak,
'S még nap szürkületin távul sorjába vitorlák'
Mentire, 's a' révnél evezők' hült helyire nézvén,

Meg - szagattya haját, és meg - dobbantya néhányszor
 Dífzre ki - ült mejjét: 's hogy mennyen - el, Istenem! ugymond,
 E' jövevény, tsufot rajtam, 's Országomon üzven?
 Nints fegyver, nints ember elég! hogy utánnok eredjen,
 Szélyel - verje hajos - fergit, forgassa - ki helyből?
 Rajta hamar! feb' lobbal után, kormányra legények!
 Mit szolfsz? hol az eszed? mit akarsz holdogtalan Afzszony!
 Hát most ért - el ugyan most kezd már bántani Sorfod;
 Nem mikor által - adád Országodat? *Imhol az Ember!*
 E' volt a' fogadás? kít, hogy hogy emelte - ki vállán
 A' haza - szentségit, 's öreg apját, hirre beszéllnek.
 Nem - vala mod széjjel tépetni, 's izre - darabra
 Hinteni; vagy társít kard' élire hányni; fiát - is
 Fel - kontzolni, 's elébb apját jól tartani velle?
 Ugy de bizonytalanul forog a' hartz dolga forogjon:
 Így el - szánva kitől féltém: majd táborit öszve
 Jartam volna tűzefs kézzel perselve hajojit.
 Altalam ott veszvén egyfzersmind apja - fiától,
 Nemzettségéstől, magam - is végtére felettek.
 Nap! ki mindeneket láttsz, és földünkre világítsz!
Juno! ki jól tudod és egyedül fájdalmamot érted!
 Es te kereszt - utakon ordított anyja - szülötte,
 Boszszullo *Furiák!* 's ti holta felében *Eliza*
 Isteni láfsátok, és számot végyetek erről.
 Haljátok - meg az én Kérésemet; hogyha ki - köthet
 'S Még szárazra jutand a' Kárhozat Embere; hogyha
 Istentől vagyon az, 's változni nem - lehet annak,
 Ott de, ki meg - forgassa, derék nemzetre találjon,
 Üzze, szakaszfa külön, apját el - vesse fiától;
 Ügye - fogyott légyen, méltatlan hullani lássa
 Embereit; se mikor majd véget - is érne, ne légyen
 Elni békefég' szerivel, 's országlani modja,
 Veszfzen idő 's nap előtt, hadják el nyulva porondon.
 Azt hagyom, e' végső szavamot véremmel eresztem.
 E' törökre pedig, 's minden maradékira, népem!
 Törj fenekedj, légyen hamvamnak ez áldozat adva.
 Semmi frigy, semmi szeretet soha közbe se férjen.
 Támadjon - fel az én tetemimből, a' ki meg - álja
 Boszszumat, egy valaki, 's e' vándor *Trojai* népet
 Tűzzel vassal elő vegye, fel - koborolja lakossit.
 Most, vagy majd ezután, annak mikor Embere léfzen.
 Partyaí partunkal tul innen tartfanak ellent,
 Fegyverit egy másnak fegyverrel akaszfa meg, atkul
 Azt hagyom, és minden maradékink vijjanak egygyütt.
 E' szavakat szollá, 's eszit hánynya vetette keresvén
 Oltni minél hamarébb 's itt hagyni meg - unta világát.

Azzal öreg *Bartzét* szollítá néhai férje
 Dajkáját (az övé mert már el-hólt vala régen)
Annát jó Dajkám futtába teremtsd ide nékem.
 Mond a' nénémnek, friss folyó vízbe mosodjék,
 'S menten az áldozatul szánt barmokat hozza magával.
 Végy te - is oltári főkötőt, 's úgy jöjjetek együtt.
 Mennyen végbe ma még, szándékom, ez áldozat éppen
 A' pokol isteninek, hogy essem mindenén által,
 'S *Trojaiak* minden szere számat tüzre botsáffam.
 A' szót ki lesvén az öreg vén - aszfzonyi modra
 El - perdült. *Dido* már most vala kezdetén éppen
 Szörnyü dolgának, mind két szeme vérbe forogván;
 El - kékült ajaki refzketnek előre, halálra
 Válván ki kel egész színből, 's el - változik artzul.
 Ily dühöfenn a' ház belsőbb hajlékiba rontván
 Indul a' neki szánt Oltár fa - rakására hágni,
 Es állván felibenn az ajándék *Trojai* Kardot,
 Mely ő néki nem ily véggel vala szánva, ki - rántya.
 Itt mikor a' képét szeretője ruhaival együtt
 Még egyszerre körül nézné, 's azt a' gyakor ízbe
 Sirva meg - emlegetett nyoszóját, elméjibe szállván
 Rajta meg - állapodik, könyvit hullattya sebessen,
 'S rája - botsátkozván ez utolsó szokát erefzti:
 Drága maradványok, míg az ég 's jó szerentse velem vót,
 Itt hagyom e' kínozott lelket ti rajtatok immár.
 Eltem, míg isten engedte, világomat, és a'
 Nékem adott pályát ki - futottam: földbe velem már
 Száll - le nagy árnyékom, maga dítsőséggel együtt
 Roppant várafomat, kö - fal kerítésímet értem,
 Férjem után bosszut fősvény testvéremem álltam:
 'S Vájki nagyon boldog, ha csak erre ne jö vala, lennék,
 'S Országomba ne kell vala látnam *Trojai* Népet.
 Ezt szollván artzal le - borult, 's ily ingyen e kell hát
 Látni halált? de legyen, mert így, így kell nekem, ugymond;
 Lássa - meg e' tűznek jelét és távulra világát,
 'S tudja - meg a' gyilkos veszedelmemet, és vigye lelkin.
 E' végső szava közt fegyverbe botsátkozik: a' kard'
 Lapján vére pefeg, szökik és fetskendi pirossan
 Gyenge fejer karját - - - - - *Sípos Pál.*

Nagy Bányáról. 22 Septemberben.

Próbáltam hogy Sapphó által lábra fzedetett versek miképpen mennének ugy, hogy a' Magyar ízlést el ne vesztenék, és a' Magyar füleknek tettzésekre a' végek meg eggyeznének

Trahit sua quemque voluptas Virg. Eclog. 2. v. 65.

Míg az én elmém tunyaság epefzti,
Kedvem a' lágyság kebelébe veszti:
Másnak a' Pálmát az ölébe hánnya
Gyors Tudománnya.

Nints azért Múzsám! mi okért henyéljünk,
Rest unalmunkon örömet tseréljünk,
Verset olvassunk: hogy öröme hozzon,
's Kedvet okozzon.

Erre kívánság különösen éget,
Melybe nem tudnék soha érni véget,
Minden a' mit tsak fzeret: azt Követni
Kész tfelekedni.

Most ez a' Tengert hatalommal üli
A' Világ tágas kebelét kerüli
Bő hajójának vizzi töltve gyomra
Öfzve halomra
A' Világ Kintsét: 's terhesül bajának
Szama, — 's még sem vesz pihenést magának
Eletét töltvén gyönyörűn azontúl,
Gondja ha tisztúl.

E! felejtvén e' darabos menésit,
A' vad erdőkben maga rettegésit,
Nézi a' Vadnak nyomait keresvén,
Széltire lesvénn.

A' Vitéz Márs ezt szekerére veszi,
's Mint ditső letzkét elejébe téfzi
A' betsületnek tetejére mint ér
Szíve ha jól vér.

A' Ditsőségnek Koronája végre
A' Fejében lessz, mikoronn az égre
Híre fel mégyen: ha meg halna; vége
Lessz nyeresége.

Más ha búzával teli tölti házat,
Nézi Kunságonn a) legelő ju százat
Körösonn termett tehenekre téssen
Szert: tele léssen.

Más ha sok jó bort italára vészen,
Es, Bihar, 's Szikszó b) szüleménnye léssen
Vagy nagy hordókat tehetett le borral
Mit Buda c) forral.

Engem a' Pindus Kiesült hegyére
Visznek a' Múzsák tudomány vizére
Futni a' lábam noha még előllök
Kézf vala töllök.

Már ha kedvelnek: feregekbe állok,
Mert közöttök kézf örömet talállok.
'S Verset a' Muzsák feregébe ülvén
Irok, örülvén.

A' rósdás fogú, Zoilushoz.

En, ha méreggel kebelébe fordul
Szíve, nem bánom, szeme Könyve tfordúl.
Törje rút rósdás fogait, nem árthat
A' tfuda állat.

Bár veszett morgó kutya mérge légyen,
Szája nagy lármát ugatása tégyen,
A' fzelid hóldat le le ül ugattya
A' kutya fattya.

Ez

a) A' Kunságonn igen híres juhok termenek.

b) Az említett Helyekenn jó fehér borok teremnek.

c) A' Budai veres bor mindenek előtt esmeretes.

Ez is Nagy Bányáról irattatott ilyen titulus alatt *Eggy Hazája*
szeretetének tüzetől gyúlt, 's másokat is arra indito igaz szív-
nek öröme.

Nescio, qua natale solum dulcedine cuuctos

Ducit, & immemores non sinit esse sui Ovid. I. Pont. 4.

Jó Hazánknak kik kebelébe éltek,
 Tettzik hajnaltok, örömet tseréltek
 Bánatonn, mert már betfe nyelveteknek
 Jó eszeteknek.

Már reményteknek fakadoz virága,
 Másnak is tettző eszetek világa.
 Hír szelet fúval maga *Béts*, a) emelnek
 Egge repítnek

Már az ész gyöngyét ezek is betsülik
 A' Magyar főbenn, 's soha nem kerülük
 Rút irigységek tüzeit le-nyomta
 Esz miket onta.

A' *Magyar* nem tšak koronákat úgy nyer;
 Hogy dühös *Mársnak* mezejére megy, 's vér:
 Ugy is : hogy tollát vízzi gyors kezével,
 's Játtzik észével.

Hogy derék Nemzet : meg avúlt beszéd ez
 Mindenütt *Pálmát* tele kézre széd ez
 Penna, kard, fegyver lehet ékesége
 Ö neki — VEGE.

Sz. A

---

a) Tzélozás vagyon a' *Szabó László* Úr Magyar Comediájának né-
 metre lett fordítására, és *Bétsbenn* számos nézőknek jelen létekbenn,
 egy más utánn ötször lett el-jádszodására.

Kérettetvén egy Útas Kolosváronn, hogy mondaná meg, mit itél az
oda való Szép Nemről; ezen Verseket hagyá ott.

Ha valaki kérdi, milyenek a' mái
Erdély, 's főképpenn a' Kolosvár Dámái?
Egy útas e' kies Varosbann két heti
Mulatása után; im ezt felelheti.
Nem tudtam hol emelt *Vénus* lakó várat,
Most tapasztalom: hogy éppen *Kolosváratt*.
Mint *Szémiramisnak*: itt van függő kerte,
Mely alá a' *Szamos* folyásit tekerte.
Itt lakik hát *Vénus* az ékes *Didóval*
Kedvére jádívánn a' gyermek *Kupidóval*.
Itt viragoztatja tzitrom 's narants fáit,
Köztök setáltatja piperés *Nimfáit*.
Kiket úgy a' mai izléshez nevel ő:
Hogy benne kész Isten *Asszony* álhat elő,
's Mindenik *Szüzet* a' maga ruházattya
Formájára szabot *Köntösbe* járattya,
Azonn tudáikoztam, hogy még is az öfi
Szelid Magyar szivet nem rontják *köntöfi*.
Mert hogy minden magok vifeletét latba
Tevém, 's hányám vetém titkos gondolatba,
's Itéllő szemekkel néztem körös körül:
Meg-vallom fokaknak tehetném tükörül,
A' Szép *köntös* mellett, eleven *Képek* is,
Magok kedveltetök, 's valóbann *Szépek* is.
Mert mondhatom: a' leg elevenebb tűznek
Szikráit szemlélttem szeméből fok *Szüznek*.
Soknak piros rósza néz-ki ortzjárúl,
Ambár tudom hozzá hamis szín nem járúl.
Magok rá tartók: de hiszem a' Szép Nemnek,
Virtusi közt, már ma ezt tartják gyöngy szemnek.
A' három *Grátziát* mondhatják, valakik
Itt meg-fordúltak: hogy *Kolosváronn* lakik,
Es hogy szerte szélyyel mindég azok járnak
Ekesítésére ezen kies *Várnak*.
Vagy, hogy ha valaki el-revedt útjába
Vetődne ide, mint egy *Utópia*ba.
Az az, nem tuant az *Orizagot*: hogy hol jár,
Annyival inkább nem: hogy itt van *Kolosvár*
's A' helyhez a' Népnek szépségéről vetne:
Hogy *Czirkafejsziá*bann van; úgy itélhetne